

REZULTATI PROVERE IMPLEMENTACIJE SISTEMA UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ZDRAVLJA I BEZBEDNOŠĆU NA RADU KAO SUDSKI DOKUMENT KOD VEŠTAČENJA ŠTETE NASTALE ZBOG POVREDE I OBOLJENJA NA RADU

Ivona Milenković¹, Nela Milenković²

Rezime: U uvodnom delu date su definicije standarda ISO 45001, rizika, visine rizika, načina procene rizika, upravljanja rizicima i uloge medicine rada u zaštiti zdravlja i bezbednosti zaposlenih u skladu sa Zakonom o bezbednosti izdravljanaradu (BZR). Cilj rada je da se ukaže na značaj izveštaja o implementaciji sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema zahtevima standarda ISO 45001 kao sudskog dokumenta u procesu sudskomedicinskog veštačenja povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi s radom. U diskusiji su date preporuke za način korišćenja izveštaja sertifikacionog tela u procesu sudskomedicinskog veštačenja štete posle povrede na radu i oboljenja nastalog delovanjem profesionalnih štetnosti. U zaključku se konstatuje da izveštaj sa provere implementacije standarda ISO 45001 može biti važan dokument pri veštačenju štete zbog povreda i oboljenja zaposlenih.

Ključne reči: standard ISO 45001, sudskomedicinsko veštačenje, povrede i oboljenja na radu

RESULTS OF THE VERIFICATION OF THE IMPLEMENTATION OF THE HEALTH AND SAFETY MANAGEMENT SYSTEM AS A COURT DOCUMENT IN THE EXPERTISE OF DAMAGES CAUSED BY INJURY AND ILLNESS AT WORK

Abstract: The introductory part provides definitions of ISO 45001 standards, risks, risk levels, risk assessment methods, risk management and the role of occupational medicine in the protection of health and safety of employees in accordance with the Law on Safety and Health at Work (OSH). The aim of this paper is to point out the importance of the report on the implementation of occupational health and safety management system according to the requirements of ISO 45001 as a court document in the process of forensic medical examination of occupational injuries, occupational diseases and diseases. The subject and area of verification of the implementation of this system was the organization that deals with the production of electronic assemblies (regulation) for white goods, small household appliances, electric hand tools and the automotive industry. The report on the verification of the implementation of this system was issued by a certification body accredited by the Accreditation Body of Serbia (ATS). The ATS commission as a control body also participated in the verification of the implementation. In the discussion, recommendations were given on the manner of using the report of the certification body in the process of forensic examination of damage after an injury at work and an illness caused by occupational hazards. In conclusion, it is stated that the report on the verification of the implementation of the ISO 45001 standard can be an important document in the expertise of damage due to injuries and illnesses of employees.

Key words: standard ISO 45001, forensic expertise, injuries and diseases at work

1. 1.UVOD

Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema zahtevima standarda ISO 45001 (occupational health and safety management systems) je namenjen organizacijama koje se trude da dostignu i pokažu jasne učinke zaštite zdravlja i bezbednosti na radu upravljanjem rizicima u skladu sa svojom politikom, ciljevima i važećim zakonskim regulativama [1].

Bezbednost i zdravlje na radu jeste obezbeđivanje uslova na radu kojima se, u najvećoj meri, smanjuju povrede na radu, profesionalna oboljenja i oboljenja u vezi sa radom.

¹ Doktor medicine, Univerzitetski klinički centar Vojvodine-Covid bolnica, ivonamilenkovic94@gmail.com

² primarijus, specijalista medicine rada, Dom zdravlja Vlasotince, drmilenkovicnela@yahoo.com

18. KONFERENCIJA SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM RIZIK I BEZBEDNOSNI INŽENJERING

Rizik je verovatnoća nastanka povrede, oboljenja ili oštećenja zdravlja zaposlenog usled opasnosti ili štetnosti.

Visina rizika proizilazi iz verovatnoće da opasnost ili štetnost prouzrokuje manju ili veću štetu, odnosno povredu ili profesionalno oboljenje.

Procena rizika je sistematično evidentiranje i procenjivanje svih faktora u procesu rada koji mogu uzrokovati nastanak oštećenja zdravlja i utvrđivanje mogućnosti načina sprečavanja, otklanjanja ili smanjenja rizika na radnom mestu i u radnoj sredini [2].

- Procena rizika obuhvata:
- opštepodatke o poslodavcu;
- opistehnološkogiradnogprocesu;
- opissredstvaopreme za rad;
- snimanjeoraganizacije za rad;
- prepoznavanjeiutvrđivanjeopasnostiishetnostinaradnommestui u radnojsredini;
- utvrđivanjemera načina za otklanjanje, smanjenjeiisprečavanje rizika.

Procena rizika se zasniva na analizi verovatnoće nastanka i težine mogućeg oštećenja zdravlja nastalog na radnom mestu i u radnoj okolini. Rizik se rangira kao: neznatan rizik, dopustiv rizik, umeren rizik, znatan rizik i nedopustiv rizik [1], [2].

Upravljanje rizicima se reguliše primenom sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema zahtevima standarda ISO 45001. Primena ovog standarda je moguća samo ukoliko je prethodno izvršena stručna procena rizika i sačinjen akt o proceni rizika na radnim mestima i u radnoj sredini koje mogu izazvati povrede na radu, profesionalna oboljenja i oboljenja u vezi sa radom [3].

Služba medicine rada ima značajnu ulogu u zaštiti zdravlja i bezbednosti zaposlenih. U skladu sa Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu (BZR) ona:

- učestvuje u identifikaciji i proceni rizika na radnom mestu i u radnoj okolini prilikom sastavljanja akta o proceni rizika;
- upoznaje zaposlene sa rizicima po zdravlje koji su povezani sa njihovim radom;
- ispituje uzroke nastanka profesionalnih oboljenja i bolesti u vezi s radom;
- ocenjuje i utvrđuje posebne zdravstvene sposobnosti koje moraju da ispunjavaju zaposleni za obavljanje određenih poslova na radnom mestu sa povećanim rizikom ili za upotrebu, odnosno rukovanje određenom opremom za rad;
- vrši prethodne i periodične preglede zaposlenih na radnim mestima sa povećanim rizikom.

Specijalista medicine rada, u skladu sa zakonskim regulativama iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, može učestvovati kao član tima u izradi Akta o proceni rizika kao i član tima proveravač ako dimplementacije sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema zahtevima standarda ISO 45001 i kao sudsko-medicinski veštak u slučaju povrede na radu, profesionalnih oboljenja, oboljenja u vezi s radom i ocenjivanja radne sposobnosti [1], [2].

2. CILJ RADA

Ukazati na značaj posedovanja validne dokumentacije u procesu veštačenja štete nastale zbog povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi s radom.

3. METOD RADA

Analizirani su rezultati provere implementacije sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema zahtevima standarda ISO 45001, a na zahtev organizacije koja se bavi proizvodnjom elektronskih sklopova (regulacija) za belu tehniku, male kućne aparate, električne ručne alate i automobilsku industriju.

Opšti postupak pripreme i sprovođenja provere i sertifikacije kao i aktivnosti posle provere sistema obavlja sertifikacionog tela akreditovanog od Akreditacionog tela Srbije (ATS). Provera je

18. KONFERENCIJA SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM RIZIK I BEZBEDNOSNI INŽENJERING

sprovedena prema određenoj proceduri koja reguliše: izradu programa provere i planiranja, izbor i imenovanje članova tima, trajanje i lokaciju provere, izveštavanje o rezultatima provere i aktivnosti pre donošenja odluke o sertifikaciji. Osobe koje odlučuju o sertifikaciji ne smeju da budu one iste koje su učestvovala u sprovođenju provere.

Proveru sprovođenja sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu u ovoj radnoj organizaciji su zajedno obavili proveravač (inženjer tehnologije sa položenim stručnim ispitom za ovaj standard) i tehnički ekspert (specijalista medicine rada) i doneli zajednički zaključak posle razgovora sa predstavnicima organizacije koja se proverava.

U ovoj proveru učestvovala je komisija ATS-a kao kontrolni organ.

3.1. Izveštaj sa provere implementacije sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema standardu ISO 45001

Naziv organizacije i adresa:

Tip provere: Druga redovna nadzorna provera sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema standardu ISO 45001

Obim sertifikacije: Proizvodnja elektronskih sklopova (regulacija) za belu tehniku, male kućne aparate, električne ručne alate i automobilsku industriju.

Datum provere: 2021. godina

Cilj provere: Da li su implementirane zakonske regulative prema zahtevima Zakona o BZR i standarda ISO 45001

Da li je sprovedena zdravstvena zaštita zaposlenih i preduzete sve preventivne mere u cilju sprečavanja nastanka povreda na radu, profesionalnih oboljenja i bolesti u vezi sa radom

3.2. Predmet i područje sertifikacije

Proveravač i ekspert su obavili razgovore sa predstavnicima proveravane organizacije, razmotrili dostavljena dokumenta iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i napravili lični uvid u stanje njihove primene u samoj organizaciji i potvrdili predmet i područje primene sistema upravljanja.

Predstavnici proveravane organizacije: V. P.–lice za bezbednost i zdravlje na radu i S. S.–predstavnik rukovodstva za IMS.

3.3. Zakonska regulativa iz oblasti BZR

Postoji Pravilnik o bezbednosti i zdravlju na radu (prema čl. 3, 14 Zakona o BZR): Mišljenje: Pravilnik je u skladu sa zahtevima Zakona o BZR.

Postoji Akt o proceni rizika u pisanoj formi za sva radna mesta u skladu sa sistematizacijom radnih mesta (prema čl. 9, 11, 12, 13, 14, 26 Zakona o BZR): Mišljenje: Akt o proceni rizika uradila licencirana organizacija za ove poslove [4]. Izvršena je identifikacija opasnosti i štetnosti i vrednovanje rizika svih radnih mesta u organizaciji i novih radnih mesta zbog čega je izvršena dopuna Akta o proceni rizika (nisu utvrđena radna mesta sa povećanim rizikom). Akt sadrži opis procesa rada sa procenom rizika od povreda i/ili oštećenja zdravlja na radnom mestu i u radnoj okolini za otklanjanje rizika u cilju poboljšanja bezbednosti i zdravlja na radu.

Postoji odluka o pokretanju postupka o proceni rizika: Mišljenje: odluka je u skladu sa zakonskom regulativom iz te oblasti (BZR).

Postoji plan o sprovođenju procene rizika

Mišljenje: postoji procedura za procenu i kontrolu rizika koja je u skladu sa zakonskom regulativom. Analiza rizika je urađena za svako radno mesto i na osnovu utvrđene verovatnoće posledica i učestalosti rizika nivo rizika je izračunat i definisan (metoda KINNEY).

Postoje uputstva o obuci personala (testovi i pisani zapisi o obuci – obrazac broj 6 za svakog zaposlenog): Mišljenje: uputstva u skladu sa izmenama i dopunama Zakona o BZR.

18. KONFERENCIJA SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM RIZIK I BEZBEDNOSNI INŽENJERING

Postoji stručni nalaz o pregledu i ispitivanju sredstava i opreme za rad. Postojanje lekarskih pregleda zaposlenih (prema čl. 15, tačka 8).

Mišljenje: rezultati pregleda magacionera i vozača viljuškara u granicama normale, a pregled je obavio pecijalista medicine rada iz zdravstvene ustanove [6]-[8].

Postoje uverenja o osposobljenosti dela zaposlenih i zoblasi pružanja prve pomoći, spasavanja i evakuacije u slučaju opasnosti (prema čl. 15, tačka 9 Zakona o BZR). Mišljenje: osposobljeno 11 lica za pružanje prve pomoći. Obuku obavila licencirana organizacija za ove poslove. Postoji obaveštenje o zabrani vršenja mobinga. Mišljenje: zabrana je dostavljena u papirnoj formi svakom zaposlenom. Informisanje zaposlenih u organizaciji o sistemu menadžemnta BZR se obavlja pisanim putem (papir). Mišljenje: obaveštenja su stavljena na oglasnoj tabli. Postoje uputstva da se identifikuju potencijalni incidenti, hitne situacije i ublažavanje bolesti i povreda: Postoji propisana evidencija iz oblasti BZR (1-14). Mišljenje: sviobrascisuurednopopunjeni.

- Obrazac broj 1- Evidencija o radnim mestima sa povećanim rizikom

Mišljenje: postoje dva radna mesta sa umerenim rizikom (vozač viljuškara i magacioner) koja nisu proglašena radnim mestom sa povećanim rizikom [8].

- Obrazac broj 2 – Evidencija o zaposlenima raspoređenim na radnim mestima sa umerenim rizikom i obavljenim lekarskim pregledima

Mišljenje: registrovana dva radna mesta gde suobavljeni lekarski pregledi: vozač viljuškara i magacioner. Rezultati pregleda ukazuju da su ovi radnici zdravstveno sposobni za svoje poslove.

- Obrazac broj 3 –Evidencija o povredama na radu

Mišljenje: u toku 2017.god. bilo je pet lakših povreda [9].

- Obrazac broj 4 – Evidencija o profesionalnim oboljenjima

Mišljenje: nisu registrovana profesionalna oboljenja u organizaciji.

- Obrazac broj 5 – Evidencija o bolestima u vezi sa radom

Mišljenje: nisu registrovane bolesti u vezi s radom.

- Obrazac broj 6 – Evidencija o zaposlenima osposobljenim za bezbedan i zdrav rad

Mišljenje: postoji evidencija da su radnici osposobljeni za bezbedan i zdrav rad.

- Obrazac broj 7 – Evidencija o opasnim materijama koje se koriste u toku rada:

Mišljenje: postoje registrovane opasne materije koje se koriste u redovnom poslu u proveravanoj organizaciji (hemikalije).

- Obrazac broj 8 – Evidencija o izvršenim ispitivanjima radne okoline:

Mišljenje: postoje izveštaji o ispitivanju radne okoline koje je obavila licencirana organizacija [10]. Svi dobijeni rezultati su u granicama normale.

- Obrazac broj 9 – Evidencija o izvršenim pregledima opreme za rad

Mišljenje: postoji evidencija o rezultatima izvršenih pregleda opreme za rad koj je obavila licencirana organizacija [10]. Svi rezultati su u granicama normale.

- Obrazac broj 10 – Evidencija o izdatim sredstvima i opremi za zaštitu na radu

Mišljenje: ne postoji oprema za zaštitu na radu koja podleže evidenciji o izvršenim pregledima.

- Obrazac broj 11 – Evidencija o prijavama smrtnih, kolektivnih i teških povreda na radu zbog kojih zaposleni nije sposoban za rad više od 3 uzastopna radna dana:

Mišljenje: postoji pet registrovanih povreda na radu.

- Obrazac broj 12 – Evidencija o prijavama profesionalnih oboljenja :

18. KONFERENCIJA SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM RIZIK I BEZBEDNOSNI INŽENJERING

Mišljenje: ne postoje registrovana profesionalna oboljenja u proveravanoj organizaciji.

- Obrazac broj 13 – Evidencija o izvršenim lekarskim pregledima zaposlenih u skladu sa propisima o BZR:

Mišljenje: postoji evidencija o lekarskim pregledima zaposlenih (prema čl. 14 Zakona o zdravstvenoj zaštiti).

- Obrazac broj 14 – Evidencija o prijavama opasnih pojava koje bi mogle da ugroze bezbednost i zdravlje zaposlenih:

Mišljenje: nisu registrovane opasne pojave.

3.4. Protivpožarna zaštita

Oprema i aparati za gašenje požara: aparat za gašenje ugljendioksidom i aparat za gašenje prahom.

Mišljenje: postoji profesionalni vatrogasac, a svi radnici su osposobljeni za gašenje požara. Postojeće aparate kontroliše licencirana organizacija za ove poslove [11].

Proveravanje primene i sprovođenja zahteva standarda ISO 45001

Pregledan je Program praktičnog osposobljavanja iz oblasti BZR [11]. Organizacija sprovodi obuke, procenjuje efektivnost obuka i preduzetih mera i održava odgovarajuće zapise pregledom testova za bezbedan i zdrav rad. Utvrđeno je da nisu definisani kriterijumi za vrednovanje efektivnosti obuke.

Primenjuje se postupak za internu i eksternu komunikaciju (interna komunikacija se obavlja u svakodnevnom radu, na sastancima, putem e-maila, telefona, putem oglasne table).

Pregledan je spisak osoba koje su osposobljene za pružanje prve pomoći.

Pregledani su rezultati sistematskih zdravstvenih pregleda svih zaposlenih (prema čl. 14 Zakona o zdravstvenoj zaštiti). Svi pregledani su proglašeni kao radno sposobni.

Pregledani su rezultati pregleda uslova radne sredine. Svi dobijeni rezultati su u granicama normale.

Pregledana je prijava povrede na radu za V. S. izaključeno je da je povreda nastala usled ne propisno odloženog rada u hali [12].

Pregledan je izveštaj o pokrenutim merama oko tog događaja.

U proizvodnom pogonu postavljena su uputstva za rukovanje opremom pored svake mašine.

Uputstva za bezbedan rad za svaku operaciju postavljena su na vidnom mestu na samoj mašini.

Na mašini su postavljani planovi u slučaju vanrednih situacija sa znacima upozorenja.

U halama su postavljani paneli sa definisanim zaštitnim sredstvima koji se koriste za identifikovanje opasnosti, kao i izvodi iz požarnog reda.

Svi radnici su opremljeni zaštitnim sredstvima koja imaju na sebi.

Vatrogasni aparati i šema evakuacije nalaze se na za to određenim mestima.

Postoji registar potencijalnih ponašanja u vanrednim situacijama, registrovane su sledeće potencijalne opasnosti: požar, eksplozija uređaja pod pritiskom i izdavanje hemikalija.

U pogonu su vidno istaknuta uputstva za reagovanje u vanrednim opasnostima i plan evakuacije.

Vodi se evidencija liste o periodičnim pregledima i ispitivanjima PP aparata i hidrantske mreže (u prethodnom periodu nije bilo vanrednih događaja).

Sredstva za zaštitu od požara se kontinuirano i periodično ispituju u propisanom vremenskom periodu od strane licencirane organizacije za ove poslove.

18. KONFERENCIJA SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM RIZIK I BEZBEDNOSNI INŽENJERING

Osoblje koje rukuje ovima paratima je adekvatnom obukom osposobljeno da sa njima rukuje.

3.5. Zaključak provere

Proveravač i ekspert su zaključili sledeće:

- Zakonsku regulativu iz oblasti zaštite zdravlja i bezbednosti na radu prati referent zaštite i izrađuje sva potrebna dokumenta iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i zaštite od požara;
- Organizacija prati izmene zakonske regulative i svoj rad usaglašava sa važećom zakonskom regulativom;
- Primenjene su sve zakonske mere iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu prema zahtevima Zakona o BZR istandarda ISO 45001 (Zakoni, Pravilnici, Uredbe, Uputstva) i potpuno implementirani u praktičnom radu;
- Postavljeni su opšti i posebni ISO 45001 ciljevi u cilju poboljšanja učinka zaštite zdravlja i bezbednosti na radu;
- Ciljevi iz BZR supostavljeni kao preventivne mere za smanjenje opasnosti za svaku proizvodnu celinu;
- Za realizaciju postavljenih ciljeva utvrđeni su programi sa jasno definisanim rokovima i nosiocima odgovornosti;
- Glavni ciljevi Odeljenja za BZR su: poboljšanje uslova rada i smanjenje povreda na radu na nulu i praćenje zdravstvenog stanja zaposlenih;
- Opšti ciljevi su: postavljanje Uputstva za bezbedan rad na svim radnim mestima, godišnji plan pregleda zaštitne opreme – nabavka zaštitne opreme, Godišnji plan pregleda opreme (mašina) u skladu sa zakonskim zahtevima.

3.6. Preporuke

1. Definirati kriterijume za vrednovanje efikasnosti.
2. Oformiti odbor za bezbednost i zdravlje na radu.

4. DISKUSIJA

Sprovođenje i kontrolu implementacije sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema zahtevima standarda ISO 45001 obavlja sertifikaciono telo akreditovano od strane Akreditacionog tela Srbije (ATS) čime je potvrđena njegova kompetentnost za obavljanje ove aktivnosti.

Primena ovog sistema je moguća samo ako je prethodno izvršena stručna procena i identifikacija rizika i sačinjen akt o proceni rizika na radnim mestima i u radnoj sredini i utvrđene opasnosti i štetnosti koje mogu izazvati oštećenja zdravlja zaposlenih.

Organizacija nije u zakonskoj obavezi da implementira ISO 45001 standard.

Ovim standardom se utvrđuju zahtevi za sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu koji treba da omogući organizaciji da razvije i primeni politiku zaštite zdravlja i bezbednosti na radu.

Veštak određen da veštači štetu nastalu zbog povrede na radu ili oboljenja izazvana profesionalnim štetnostima može da koristi sledeće podatke iz izveštaja sa provere ovog standarda ukoliko je oštećeni zaposlen u organizaciji koja primenjuje sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema zahtevima standarda ISO 45001:

- Podatke iz Akta o proceni rizika na osnovu kojih će utvrditi postojeće opasnosti i štetnosti na radnom mestu i u radnoj okolini koje mogu da izazovu nastanak povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi s radom;
- Podatke dobijene posle pregleda i ispitivanja opreme za rad koji je obavila licencirana organizacija za ove poslove a na kojima je radio oštećeni;
- Rezultate pregleda uslova radne okoline koje je obavila licencirana organizacija a gde je radio oštećeni;

18. KONFERENCIJA SA MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM RIZIK I BEZBEDNOSNI INŽENJERING

- Uverenje o osposobljenosti za rad sa sredstvima ili aparatima na kojima je oštećeni radio;
- Podatke o redovnom korišćenju ličnih zaštitnih sredstava u toku rada od strane oštećenog radnika sa potpisom radnika da je primio adekvatna odgovarajuća sredstva lične zaštite;

Podatke dobijene iz evidencije iz oblasti BZR

- Lekarska uverenja o zdravstvenom stanju oštećenog (prethodni i periodični pregledi);
- Druge podatke koje može koristiti u odnosu na zahtev su da prema proceni veštaka.

Na osnovu ovih podataka, drugih izveštaja i pregleda oštećenog veštak se izjašnjava o mogućem:

Uticaju profesionalnih štetnosti na njihovo nastajanje, opštoj radnoj sposobnosti oštećenog i profesionalnoj radnoj sposobnosti izraženoj u procentima.

Mišljenje i zaključak veštaka mora biti u skladu sa zahtevima suda.

5. ZAKLJUČAK

Kod proveravane organizacije koja se bavi proizvodnjom elektronskih sklopova (regulacija) za belu tehniku, malih kućnih aparata i električnih kućnih alata, proveravač i ekspertni su utvrdili neusaglašenosti prema zahtevima referentnog standarda ISO 45001.

Sudsko-medicinski veštak u slučaju veštačenja štete nastale zbog povrede na radu ili nastanka oboljenja izazvanih profesionalnim opasnostima i štetnostima može koristiti podatke iz izveštaja o implementaciji sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu prema standardu ISO 45001 koje je sprovelo sertifikaciono telo akreditovano od ATS.

6. LITERATURA

- [1] Standard ISO 45001 Sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu – zahtevi, Institut za standardizaciju Srbije.
- [2] Zakon o radu („Službeni glasnik RS”, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009).
- [3] Zakon o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik RS”, br. 37/91, 50/92, 33/93, 52/93, 53/95, 52/96, 25/2000).
- [4] Pravilnik o evidencijama u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu („Službeni glasnik RS”, br. 62/2007).
- [5] Pravilnik o obezbeđivanju oznaka za bezbednost iz zdravljena radu („Službeni glasnik RS”, br. 95/2010).
- [6] (6) Pravilnik o načinu postupka procene rizika na radnom mestu u radnoj okolini („Službeni glasnik RS”, br. 72/2006, 84/2006, 30/2010).
- [7] (7) Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad na radnom mestu („Službeni glasnik RS”, br. 21/2009).
- [8] (8) Pravilnik o postupku pregleda i ispitivanja opreme za rad i ispitivanja uslova radne okoline („Službeni glasnik RS”, br. 94/2006, 108/2006).
- [9] (9) Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad pri korišćenju sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu („Službeni glasnik RS”, br. 92/2008).
- [10] (10) Pravilnik o ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni glasnik RS”, br. 100/2011).
- [11] (11) Pravilnik o sadržaju i načinu izdavanja obrazaca izveštaja o povredama na radu, profesionalnom oboljenju i oboljenju u vezi s radom („Službeni glasnik RS”, br. 72/2006, 84/2006).
- [12] (12) Pravilnik o opremi i postupku pružanja prve pomoći o organizovanju službe spasavanja u slučaju nezgode na radu („Službeni glasnik SFRJ”, br. 21/71).